

Richtlijnen voor handelen bij grensoverschrijdend gedrag

Inleiding

Cliënten gaan soms over grenzen van anderen of houden zich niet aan afspraken of regels. Daarom moeten cliënten als eerste weten wat de (huis)regels en afspraken precies zijn.

Bij elke grensoverschrijding is het nodig om te onderzoeken waar het gedrag vandaan komt en wat de gevolgen daarvan zijn voor de cliënt zelf en voor anderen.

Met behulp van dit stappenplan kun je de veiligheid voor cliënten en hun omgeving vergroten en passend reageren op grensoverschrijdend gedrag.

Voorwaarden

- Je hebt voldoende kennis van de doelgroep en van LifeWise
- Je kunt de principes van de-escalerende communicatie toepassen
- Je werkt goed samen met je directe collega's, manager, gedragsdeskundige en eventuele andere behandelaren (denk bijv. aan GGZ, PMT, e.d.)
- Je weet hoe en wanneer je het crisisteam kunt bellen voor overleg of hulp

Fasen

Je kunt bij grensoverschrijdend gedrag een aantal fasen onderscheiden

- 1. Preventieve fase** -> interventies die je inzet om grensoverschrijdend gedrag te voorkomen, zoals het reduceren van stress, opstellen van een signaleringsplan, zie verder de handvatten en de tools in de LifeWise webapp.
- 2. Grensoverschrijdend gedrag** -> de cliënt overschrijdt een (vermeende) grens
- 3. Handelen** -> Wanneer direct actie nodig is voor de veiligheid van de cliënt, de omgeving en/of jezelf, handel je (denk aan cliënt een rustige omgeving aanbieden, andere cliënten uit de situatie halen, inschakelen van crisisteam of andere instanties). Als dat kan, overleg je met een collega, het crisisteam en/of de gedragsdeskundige.
- 4. Melding** -> Je meldt het gedrag volgens het protocol binnen je organisatie.
- 5. Analyse** -> je analyseert wat er aan de hand is en kijkt ook naar de vraag achter het gedrag. Je doet dit samen met de persoonlijk begeleider, de gedragsdeskundige en de teammanager.
- 6. Planning en acties** -> Nadat de melding en analyse is gedaan van het incident wordt er besloten wat er moet gebeuren en wie wat wanneer doet om de situatie te stabiliseren, te herstellen en herhaling te voorkomen.
- 7. Evaluatie** -> Het evalueren van de melding/analyse/ondernomen stappen is belangrijk om het team mee te nemen en te informeren, te leren en herhaling te voorkomen.

Vanuit evaluaties ga je weer terug naar preventieve fase.

Voorbeeldvragen per LifeWise pijler om passend te handelen

Stabiliseren

- Wat is er vanuit het dossier van de cliënt bekend rondom uitingen van oplopende stress en ondersteunen bij oplopende stress (grensoverschrijdend gedrag)?
- Is er een signaleringsplan aanwezig; is dit algemeen bekend binnen het team?
- Zijn de huisregels bekend en up to date, welke inofficiële regels zijn er; zijn de huisregels bekend bij de cliënt?
- Is het bekend hoe grenzen het beste gesteld kunnen worden bij deze cliënt?
- Is het team bekend met onvrijwillige zorg vanuit de Wet Zorg en Dwang en wordt het stappenplan indien nodig gevolgd?
- Wat zijn de mogelijkheden in de-escalerend werken om een crisis te voorkomen?
- Hoe is de afstemming tussen partners in de (straf)keten zorg; is er de onderlinge taakverdeling (evenals verantwoordelijkheden) bekend?
- Is er zicht op de omgevingsfactoren die een rol kunnen spelen in oplopende stress bij de cliënt; op welke wijze worden deze factoren meegenomen in de vormgeving van de zorg(cyclus) in het signaleringsplan of in de risico inventarisatie; denk aan netwerk/ middelengebruik/ acceptatie LVB

Verbinden

- Hoe herstel je het contact met de cliënt nadat dit tijdelijk is verbroken?
- Hoe evalueer je met elkaar nadat een incident heeft plaatsgevonden?

Ontwikkelen

- Wat wil de cliënt leren op probleemgebied (bijv emotie-regulatie)? Wat ziet de professional aan ontwikkelmogelijkheden?
- Wat is er bekend over de leermogelijkheden (denk aan: IQ, leerervaringen, emotionele ontwikkeling)?
- Hoe kan de cliënt bereiken wat hij /zij wil leren? Welke aanvaardbare risico's nemen we om de kwaliteit van leven te vergroten/ de cliënt de kans te geven zich verder te ontwikkelen?
- Hoeveel inzicht laat de cliënt zien in oorzaak-gevolg? In hoeverre komt hij of zij in de problemen? Hoe kunnen we hem/haar het beste ondersteunen (wat is bekend vanuit eerdere ervaringen, dossier)? Wat heeft de cliënt nodig om gedrag te voorkomen in gelijksoortige situatie? (aanpassing in zorgplan, begeleidingsafspraken, sign. plan)
- Welke normen en waarden heeft de cliënt (denk ook aan zijn of haar (culturele) achtergrond)? Wat zijn de geldende normen en waarden vanuit Cordaan? Binnen het team? Waar ligt de grens tussen eigen normen en waarden respecteren en de veiligheid/gezondheid van de cliënt en/of omgeving?

Inbedden

- Wie zijn belangrijke personen voor de cliënt? Zijn deze personen steunend? Kunnen deze een rol spelen in opvangen, kalmeren, etc. van cliënt?
- Kan het netwerk uitgebreid worden?
- Waar heeft de cliënt ondersteuning in contact met netwerk bij nodig om overvraging te voorkomen?